

แผนที่ภาษาจังหวัดสุโขทัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษาวิจัยว่า ภูมิภาคใดของจังหวัดสุโขทัยพูดภาษาอะไร ขั้นตอนสุดท้ายนี้ก็คือตรวจสอบว่า ในจำนวนหน่วยย่อยที่ใช้ทดสอบ 30 หน่วยย่อย ภูมิภาคแต่ละภูมิภาคใช้ศัพท์ภาษาอะไรแทนหน่วยย่อยเหล่านั้นบ้าง และเป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด จากอัตราส่วนการใช้ศัพท์แต่ละภาษาแทนหน่วยย่อยแต่ละหน่วยย่อยนี้เอง ทำให้สามารถตัดสินใจว่าภูมิภาคใดพูดภาษาอะไร

จากแผนที่แสดงการกระจายของคำศัพท์ในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้แสดงไว้ในบทที่ 4 สรุปได้ว่า ภูมิภาคต่าง ๆ ใช้ศัพท์แทนหน่วยย่อยแต่ละหน่วยย่อย แตกต่างกันออกไปเป็น 13 รูปแบบคือ

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางศัพท์เดียว
2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือศัพท์เดียว
3. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานศัพท์เดียว
4. ศัพท์ภาษากะเหรี่ยงศัพท์เดียว
5. ศัพท์เฉพาะถิ่นศัพท์เดียว
6. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
7. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
8. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
9. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้งสาม คือ กลาง เหนือ และอีสาน
10. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์เฉพาะถิ่น
11. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือและศัพท์เฉพาะถิ่น
12. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานและศัพท์เฉพาะถิ่น
13. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ และศัพท์เฉพาะถิ่น

เกณฑ์ในการตัดสินว่าหมู่บ้านใดพูดภาษาอะไร

หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะใช้ศัพท์รูปแบบต่าง ๆ นี้แทนหน่วยบรรทัดทั้ง 30 หน่วยบรรทัด ในจำนวนที่ไม่เท่ากัน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่จะตัดสินว่าหมู่บ้านใดพูดภาษาอะไรไว้ดังนี้

ก. หมู่บ้านใดที่มีการใช้ศัพท์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือภาษากะเหรี่ยงเพียงศัพท์เดียวแทนหน่วยบรรทัดแต่ละหน่วยบรรทัด เป็นจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไปของหน่วยบรรทัดทั้งหมด (21 หน่วยบรรทัด) จะถือว่าหมู่บ้านนั้นพูดภาษานั้นเพียงภาษาเดียวตามศัพท์ที่ใช้ เช่น หมู่บ้านป่าคา ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชชนาลัย ในจำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรทัด 30 หน่วยบรรทัด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 25 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 2 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 1 ศัพท์ จึงตัดสินได้ว่าหมู่บ้านป่าคา ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชชนาลัยนี้ พูดภาษาเพียงภาษาเดียว คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ผู้วิจัยยังได้แบ่งระดับการใช้ภาษาเพียงภาษาเดียวตามเกณฑ์ข้อ ก. นี้ ออกเป็น 3 ระดับตามอัตราส่วนการใช้ศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรทัด ดังนี้

1. ภาษาเดียวระดับที่หนึ่ง หมายถึงมีการใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่ง กังกล่าวข้างบนศัพท์เดียวแทนหน่วยบรรทัดแต่ละหน่วยบรรทัด ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไปของหน่วยบรรทัดทั้งหมด (27 หน่วยบรรทัด) เช่น หมู่บ้านปากคะยาง ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชชนาลัย ในจำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรทัด 30 หน่วยบรรทัด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 27 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 1 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 1 ศัพท์ ศัพท์เฉพาะถิ่น 1 ศัพท์ หมู่บ้านปากคะยางนี้จึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือระดับที่หนึ่ง

2. ภาษาเดียวระดับที่สอง หมายถึงการใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่ง กังกล่าวข้างบนศัพท์เดียวแทนหน่วยบรรทัดแต่ละหน่วยบรรทัด ตั้งแต่ร้อยละ 80 ถึงร้อยละ 89 ของหน่วยบรรทัดทั้งหมด (24 หน่วยบรรทัด) เช่น หมู่บ้านคลองปู่ ตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร ในจำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรทัด 30 หน่วยบรรทัด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 26 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 2 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 2 ศัพท์ หมู่บ้านคลองปู่นี้จึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นอีสานระดับที่สอง

3. ภาษาเกี่ยวระดับที่สาม หมายถึงมีการใช้ศัพท์ภาษาไทยใดภาษาหนึ่ง คึงกล่าวข้างบนศัพท์เกี่ยวแทนหน่วยบรรดแต่ละหน่วยบรรด คึงแต่ร้อยละ 70 ถึงร้อยละ 79 ของหน่วยบรรดทั้งหมด (21 หน่วยบรรด) เช่น หมู่บ้านมุง ตำบล ไกรนอก อำเภอองไกรลาส ในจำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด 30 หน่วยบรรด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 23 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 1 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทย ถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 4 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทย ถิ่นเหนือ 1 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง เหนือ และอีสาน 1 ศัพท์ หมู่บ้าน มุงนี้จึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางระดับสาม

ข. หมู่บ้านที่มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใดถิ่นหนึ่ง เพียงศัพท์เกี่ยวแทนหน่วยบรรด แต่ละหน่วยบรรดเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของหน่วยบรรดทั้งหมด (12 หน่วยบรรด) และ ใช้ศัพท์ภาษาไทยอีกถิ่นหนึ่ง เพียงศัพท์แทนหน่วยบรรดแต่ละหน่วยบรรดอีกเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของหน่วยบรรดทั้งหมด (12 หน่วยบรรด) จะถือว่าหมู่บ้านนั้นพูดภาษา 2 ภาษาตามศัพท์ที่ใช้ เช่น หมู่บ้านคงยาป่า ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย ในจำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด 30 หน่วยบรรด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 14 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 15 ศัพท์ และศัพท์ภาษาไทย ถิ่นอีสาน 1 ศัพท์ หมู่บ้านคงยาป่าจึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดสองภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง และ ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ค. หมู่บ้านที่มีการใช้ศัพท์สองศัพท์ของภาษาไทยถิ่นสองภาษา แทนหน่วยบรรด แต่ละหน่วยบรรดเป็นจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไปของหน่วยบรรดทั้งหมด (21 หน่วยบรรด) จะถือว่า หมู่บ้านนั้นพูดภาษาสองภาษาตามศัพท์ที่ใช้ เช่น หมู่บ้านห้วยไ้ ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย ใน จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด 30 หน่วยบรรด มีศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 25 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 3 ศัพท์ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 2 ศัพท์ หมู่บ้านห้วยไ้นี้จึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดสองภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ

ง. หมู่บ้านที่มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้งสามภาษา แทนหน่วยบรรดแต่ละหน่วย บรรดเป็นจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไปของหน่วยบรรดทั้งหมด (21 หน่วยบรรด) จะถือว่าหมู่บ้านนั้น พูดภาษาถิ่นสามภาษา เช่น หมู่บ้านสหกรณ์นิคม ตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร ในจำนวนศัพท์ที่ใช้

แทนหน่วยบรรด 30 หน่วยบรรด เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ไทยถิ่นเหนือ และไทยถิ่นอีสาน ทั้ง 30 ศัพท์ หมู่บ้านสหกรณ์นิคมจึงจัดเป็นหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน

สำหรับหมู่บ้านบางหมู่บ้านซึ่งมีอัตราส่วนการใช้ศัพท์แทนหน่วยบรรดทั้ง 30 หน่วยบรรด ที่ไม่สามารถจัดอยู่ในเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังกล่าวมาแล้วนี้ จะถือว่าหมู่บ้านเหล่านี้เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหา ผู้วิจัยไม่สามารถตัดสินได้ว่าหมู่บ้านเหล่านี้พูดภาษาอะไร จากผลการวิจัยปรากฏว่ามีหมู่บ้านที่มีปัญหา อยู่จำนวน 19 หมู่บ้าน

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะได้เสนอตารางแสดงการกระจายของศัพท์รูปแบบต่าง ๆ ที่หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านใช้แทนหน่วยบรรดทั้ง 30 หน่วยบรรด พร้อมทั้งสรุปผลการใช้ภาษาของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว อักษรย่อที่ปรากฏในตารางนี้เป็นอักษรย่อที่ใช้แทนภาษาต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัย มีดังนี้

- ก คือภาษาไทยถิ่นกลาง
- น คือภาษาไทยถิ่นเหนือ
- อ คือภาษาไทยถิ่นอีสาน
- กน คือภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ
- กอ คือภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน
- กนอ คือภาษาไทยถิ่นทั้งสาม คือ กลาง เหนือ และอีสาน
- กร คือภาษากะเหรี่ยง
- ? คือไม่สามารถตัดสินได้

อำเภอศรีสัชนาลัย		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ										ภาษาที่ใช้	
คำบาล	หมฺบาน	ก	น	อ	ฉ	กน	กอ	อน	กนอ	กฉ	กร		
แม่สำ	34.	12	16	2								กน	
	35.	16	8	6								?	
	36.	27				3						ก	
	38.	15	14	1								กน	
	39.	9	8			2	2	8	1			-?	
	41.	13				13	4					?	
	42.	29	1									ก	
	บ้านแก่ง	43.	30										ก
		44.	30										ก
		45.		3								27	กร
	46.	1	27	1	1							น	
	47.	2	22	1		3	1			1		น	
	48.	2	25	2	1							น	
ศรีสัชนาลัย	49.	30										ก	
	50.	30										ก	
	51.	30										ก	
	53.	30										ก	
	54.	30										ก	
ทาวชัย	55.	30										ก	
	56.	30										ก	
	57.	30										ก	
	58.	22					7					ก	

อำเภอองไกรกลาง		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ								ภาษาที่ใช้
คำบาล	พจนาน	ก	น	อ	จ	กน	กอ	อน	กนอ	
ไกรใน	30.	29	1							ก
	31.	30								ก
	32.	30								ก
	33.	30								ก
	34.	30								ก
	35.	30								ก
	36.	30								ก
	37.	29								ก
ไกรนอก	38.	29		1						ก
	39.	27				1	2			ก
	40.	23			1	1	4		1	ก
	41.	30								ก
	42.	30								ก
	43.	30								ก
	44.	30								ก
	45.	30								ก
ไกรกลาง	46.	28				2				ก
	47.	27	1			2				ก
	48.	30								ก
	49.	27	1			2				ก
	50.	28	1			1				ก
	51.	29	1							ก

ตารางที่ 14 แสดงการกระจายของศัพท์และภาษาที่ใช้ในแต่ละหมู่บ้านของอำเภอศรีนคร

อำเภอศรีนคร		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยวรรด							ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	กน	กอ	กนอ	อน	
ศรีนคร	1.	30							ก
	2.	30							ก
	3.	30							ก
	4.	30							ก
	5.	25				2	2	1	ก
	6.	30							ก
	7.	30							ก
	8.	30							ก
คลองมะพลัย	10.	1		29					อ
	11.	22			3	5			ก
	12.	30							ก
	13.	30							ก
	14.						30		กนอ
	15.	2	2	25					อ
	16.						30		กนอ
	17.	30							ก
นครเกี๋ย	18.	30							ก
	19.	30							ก
	20.	30							ก
	22.	26			1	2	1		ก
น้ำชุม	23.	29		1					ก
	24.	30							ก
	25.	30							ก
	26.	30							ก
	27.	30							ก

ตารางที่ 15 แสดงการกระจายของศัพท์และภาษาของแต่ละหมู่บ้านของอำเภอเมืองสุโขทัย

อำเภอเมืองสุโขทัย		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยวรรณคดี					ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	ฉ	กน	กฉ	
บ้านสวน	1.	30					ก
	2.	30					ก
	3.	28			2		ก
	4.	30					ก
	5.	30					ก
	6.	30					ก
	7.	28			2		ก
	8.	30					ก
	9.	30					ก
	10.	30					ก
บ้านหลุม	11.	30					ก
	13.	30					ก
	14.	30					ก
	15.	30					ก
ศาลเตี้ย	16.	30					ก
	17.	30					ก
	18.	30					ก
	19.	30					ก
ปากแคว	20.	30					ก
	22.	30					ก
	23.	30					ก
	24.	30					ก

อำเภอเมืองสุโขทัย		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ					ภาษาที่ใช้
คำบาล	พจนาน	ก	น	ฉ	กน	กฉ	
ปากแควบางซ้าย	25.	29				1	ก
	27.	30					ก
	28.	30					ก
	29.	30					ก
	30.	30					ก
	31.	30					ก
	32.	30					ก
	33.	30					ก
	34.	30					ก
	35.	30					ก
ปากพระ	36.	30					ก
	37.	30					ก
	38.	29			1		ก
บ้านกล้วย	40.	30					ก
	41.	30					ก
	42.	28	1			1	ก
	45.	27	1	2			ก
	46.	30					ก
	47.	30					ก
เมืองเก่า	48.	30					ก
	49.	29			1		ก
	50.	27	2	1			ก

อำเภอเมืองสุโขทัย		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ					ภาษาที่ใช้
คำบาล	หมายเลข	ก	น	จ	กน	กจ	
เมืองเก่า	51.	29			1		ก
	52.	27	1			2	ก
	53.	25	2	3			ก
	54.	25	2	3			ก
	55.	25	2	3			ก
วังทองแดง	56.	26	2	2			ก
	57.	28	1	1			ก

ตารางที่ 16 แสดงการกระจายของศัพท์และภาษาในแต่ละหมู่บ้านของอำเภอคีรีมาศ

อำเภอคีรีมาศ		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยวรรณ					ภาษาที่ใช้	
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	ฉ	กน		
โตนก	2.	30					ก	
	3.	27	2		1		ก	
	4.	27			2	1	ก	
	5.	27	1		2		ก	
	6.	27	1		2		ก	
	9.	28	2				ก	
	10.	27	1		2		ก	
	ทุ่งหลวง	14.	30					ก
		15.	30					ก
		16.	28	1		1		ก
17.		28	1			1	ก	
18.		30					ก	
19.		30					ก	
20.		30					ก	
21.		30					ก	
22.		27				2	1	ก
23.		30						ก
บ้านป้อม	24.	27			2	1	ก	
	25.	29			1		ก	
	26.	28	1		1		ก	
	27.	26	1		3		ก	
	28.	30					ก	

อำเภอศรีวิชัย		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ					ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	ฉ	กน	
หนองจิก	38.	29				1	ก
	สามพวง	41.	29	1			ก
	42.	30					ก
	43.	29	1				ก
	44.	28	2				ก
ศรีวิชัย	52.		29			1	น
	53.	28	1			1	ก
นาเชิงศิรี	54.	4		26			อ
	57.	30					ก
	58.	29	1				ก
	59.	29	1				ก
	60.	29	1				ก
	61.	29	1				ก

ตารางที่ 17 แสดงการกระจายของศัพท์และภาษาในแต่ละหมู่บ้านของอำเภอสุวรรณภูมิ

อำเภอสุวรรณภูมิ		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยวรรณคดี					ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	ฉ	กน	
ในเมือง	1.	30					ก
	2.	30					ก
	3.	30					ก
	4.	30					ก
	5.	30					ก
	6.	30					ก
	7.	30					ก
	8.	30					ก
	9.	30					ก
คลองยาง	10.	30					ก
	11.					30	กน
	12.	30					ก
	13.	30					ก
	14.	30					ก
	15.					30	กน
	16.	30					ก
	17.	30					ก
	18.						30
ย่านยาว	19.	30					ก
	20.	30					ก
	21.	30					ก
	22.	28		1	1		ก

อำเภอสุวรรณภูมิ		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยย่อย					ภาษาที่ใช้	
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	ฉ	กน		
ยานยาว	23.	30					ก	
	24.	30					ก	
	25.	30					ก	
	26.	30					ก	
	27.	28		1	1		ก	
	28.	30					ก	
	29.	30					ก	
	30.	29			1		ก	
	นาทุ่ง	31.	29	1				ก
		32.	29	1				ก
33.		29	1				ก	
34.		29	1				ก	
35.		29	1				ก	
วังไม้ขอน	36.	30					ก	
	37.	29	1				ก	
	38.	29	1				ก	
	39.	29	1				ก	
ป่ากุมเกาะ	40.	30					ก	
	41.	30					ก	
	42.	30					ก	
	44.	30					ก	
	46.	30					ก	

อำเภอสุวรรณโคตร		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ					ภาษาที่ใช้
คำบาล	พจนาน	ก	น	อ	ณ	กน	
ปากุมเกาะ	47.	30					ก
	48.	30					ก
	49.	30					ก
คลองกระจง	50.	30					ก
	51.	30					ก
	52.	30					ก
	53.	30					ก
	54.	30					ก
	55.	30					ก
	56.	30					ก
ท่าทอง	57.	30					ก
	58.	30					ก
	59.	30					ก
	60.	29				1	ก
ปากน้ำ	61.	30					ก
	62.	30					ก
	63.	30					ก
	64.	30					ก
	65.	30					ก
	66.	30					ก
	67.	30					ก
	68.	30					ก

อำเภอสุวรรณคูหา		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ					ภาษาที่ใช้	
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	อ	ฉ	กน		
ปากน้ำ	69.	30					ก	
	70.	30					ก	
	71.	30					ก	
	วังหินพาทย์	72.	30					ก
		73.	29	1				ก
เมืองบางยม	74.	30					ก	
	79.	29			1		ก	
	80.	30					ก	
	81.	30					ก	
	82.	25		2		3	ก	
	83.	28				2	ก	
	84.	30					ก	
	เมืองบางช้าง	85.	30					ก
		86.	30					ก
		87.	30					ก
88.		30					ก	
89.		28		2			ก	
90.		30					ก	

ตารางที่ 18 แสดงการกระจายของศัพท์และภาษาในแต่ละหมู่บ้านของอำเภอศรีสำโรง

อำเภอศรีสำโรง		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยบรรณ			ภาษาที่ใช้	
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	จ		
ทัพแฉะ	9.	28		2	ก	
	10.	30			ก	
	11.	30			ก	
	12.	29			1	ก
	13.	29			1	ก
	14.	28			2	ก
	15.	28			2	ก
	16.	28			2	ก
	วังใหญ่	17.	28		2	ก
		18.	30			ก
		19.	28		2	ก
		20.	28		2	ก
		21.	28		2	ก
		22.	30			ก
		23.	29			1
	บ้านไร่	24.	30			ก
25.		30			ก	
28.		30			ก	
30.		28		2	ก	
31.		28		2	ก	
32.		30			ก	
33.		30			ก	

อำเภอศรีสำโรง		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ			ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	ฉ	
เกาะตาเลี้ยง	53.	28		2	ก
	54.	30			ก
	55.	30			ก
	56.	29		1	ก
	57.	30			ก
	58.	29		1	ก
	59.	29		1	ก
	60.	29		1	ก
	61.	29		1	ก
	62.	29		1	ก
บ้านซ่าน	63.	30			ก
	64.	28		2	ก
	65.	30			ก
	66.	29	1		ก
	67.	30			ก
	68.	30			ก
	69.	28		2	ก
	70.	28		2	ก
วังทอง	71.	28	1	1	ก
	72.	29	1		ก
	73.	28		2	ก
	74.	28		2	ก

อำเภอศรีสำโรง		การกระจายของศัพท์ 30 หน่วยอรรถ			ภาษาที่ใช้
ตำบล	หมู่บ้าน	ก	น	ฉ	
วังทอง	75.	28		2	ก
	76.	29		1	ก
	77.	29		1	ก
	78.	29		1	ก
วังลึก	79.	29		1	ก
	80.	29		1	ก
	82.	30			ก
	83.	29		1	ก
สามเรือน	84.	27	1	2	ก
	85.	29		1	ก
	86.	29		1	ก
	87.	29		1	ก
	88.	28		2	ก
	89.	29		1	ก
	90.	29		1	ก
	91.	29		1	ก
	92.	29		1	ก
	93.	28		2	ก
วัดเกาะ	94.	29		1	ก
	95.	28		2	ก
	96.	29		1	ก
	97.	30			ก
	98.	29		1	ก
	99.	29		1	ก
	100.	28		2	ก

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนหมู่บ้านที่ใช้ภาษาเกี่ยวระดับต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอของจังหวัดสุโขทัย

อำเภอ	ภาษาไทยกลาง			ภาษาไทยเหนือ			ภาษาไทยอีสาน			กะเหรี่ยง	รวม
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	
ศรีสัชชนาลัย	28	-	2	1	1	2	-	-	2	1	37
ทุ่งเสลี่ยม	5	-	-	5	8	12	-	-	-	-	30
สวรรคโลก	80	1	-	-	-	-	-	-	-	-	81
ศรีสำโรง	69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69
บ้านคานา ฯ	13	1	-	-	2	-	-	-	-	-	16
เมืองสุโขทัย	48	4	-	-	-	-	-	-	-	-	52
กงไกรลาศ	63	1	1	-	-	-	-	-	-	-	65
ศรีมาศ	32	1	-	1	-	-	-	1	-	-	35
ศรีนคร	18	2	1	-	-	-	1	1	-	-	23
รวม	356	10	4	7	11	14	1	2	2	1	
		370			32			5		1	408

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนหมู่บ้านที่ใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษาของอำเภอต่าง ๆ
ในจังหวัดสุโขทัย

อำเภอ	สองภาษาตามเกณฑ์ข้อ ข.		สองภาษาตามเกณฑ์ข้อ ค.		สามภาษา	รวม
	กลาง, เหนือ	กลาง, อีสาน	กลาง, เหนือ	กลาง, อีสาน	กลาง เหนือ, อีสาน	
ศรีสัชชนาลัย	5	1	2	—	—	8
บ้านคาน ๖	—	—	1	2	—	3
ศรีนคร	—	—	—	—	2	2
ทุ่งเสลี่ยม	—	—	2	—	—	2
สวรรคโลก	—	—	3	—	—	3
รวม	5	1	8	2	2	18

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนหมู่บ้านที่ใช้ภาษาต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอของจังหวัดสุโขทัย

อำเภอ	หนึ่งภาษา				สองภาษา		สามภาษา	ทัศน ไม่ ได้	รวม
	กลาง	เหนือ	อีสาน	กะเหรี่ยง	กลาง, เหนือ	กลาง, อีสาน	กลาง,เหนือ อีสาน		
ศรีสัชนาลัย	30	4	2	1	7	1	—	14	59
ทุ่งเสลี่ยม	5	25	—	—	2	—	—	3	35
บ้านด่าน ฯ	14	2	—	—	1	2	—	2	21
ศรีนคร	21	—	2	—	—	—	2	—	25
สวรรคโลก	81	—	—	—	3	—	—	—	84
คีรีมาศ	33	1	1	—	—	—	—	—	35
ศรีสำโรง	69	—	—	—	—	—	—	—	69
เมืองสุโขทัย	52	—	—	—	—	—	—	—	52
กงไกรลาศ	65	—	—	—	—	—	—	—	65
รวม	370	32	5	1	13	3	2	19	445

แผนที่ภาษาของจังหวัดสุโขทัย

จากตารางแสดงผลสรุปการใช้ภาษาของหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัย ปรากฏว่าภาษาที่ใช้อยู่ในจังหวัดสุโขทัยมีดังนี้

ก. ภาษาไทยถิ่นกลางภาษาเดียว

1. ภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่หนึ่ง
2. ภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่สอง
3. ภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่สาม

ข. ภาษาไทยถิ่นเหนือภาษาเดียว

1. ภาษาไทยถิ่นเหนือระดับที่หนึ่ง
2. ภาษาไทยถิ่นเหนือระดับที่สอง
3. ภาษาไทยถิ่นเหนือระดับที่สาม

ค. ภาษาไทยถิ่นอีสานภาษาเดียว

1. ภาษาไทยถิ่นอีสานระดับที่หนึ่ง
2. ภาษาไทยถิ่นอีสานระดับที่สอง
3. ภาษาไทยถิ่นอีสานระดับที่สาม

ง. ภาษากะเหรี่ยงระดับที่หนึ่ง

จ. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ

1. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือตามเกณฑ์ข้อ ข.
2. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือตามเกณฑ์ข้อ ค.

ฉ. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาถิ่นอีสาน

1. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาถิ่นอีสานตามเกณฑ์ข้อ ข.
2. ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาถิ่นอีสานตามเกณฑ์ข้อ ค.

ช. ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ และภาษาถิ่นอีสาน

เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นความแตกต่างของการใช้ภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำผลสรุปการใช้ภาษาในแต่ละหมู่บ้านมาแสดงลงในแผนที่ของจังหวัดสุโขทัย โดยใช้สัญลักษณ์พื้นฐานเดิมที่ใช้ในแผนที่แสดงการกระจายของคำศัพท์ในจังหวัดสุโขทัย และมีสัญลักษณ์

อื่น ๆ เพิ่มเติมเข้ามาอีก รวมทั้งระบบของการใช้สัญลักษณ์ก็แตกต่างกัน

1. สัญลักษณ์พื้นฐานได้แก่ \triangle \square และ \circ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสานตามลำดับ สัญลักษณ์พื้นฐานแต่ละสัญลักษณ์จะแตกต่างกันออกไปเป็น 3 แบบ ตามอัตราส่วนการใช้ศัพท์แทนหน่วยบรรด เช่น

▲ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่หนึ่ง

▤ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่สอง

△ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางระดับที่สาม

ส่วนภาษากะเหรี่ยงเนื่องจากมีอยู่เพียงจุดเดียว และเป็นภาษากะเหรี่ยงระดับที่หนึ่ง ผู้วิจัยจึงยังคงแทนหมู่บ้านที่พูดภาษากะเหรี่ยงด้วยสัญลักษณ์ k

2. สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงหมู่บ้านที่พูดสองภาษามี 4 สัญลักษณ์ คือ

▣ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือตามเกณฑ์ข้อ ข.

▢ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือตามเกณฑ์ข้อ ค.

⊖ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานตามเกณฑ์ข้อ ข.

⊕ แสดงหมู่บ้านที่พูดภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานตามเกณฑ์ข้อ ค.

3. สัญลักษณ์แสดงหมู่บ้านที่พูดสามภาษา คือ ไทยถิ่นกลาง ไทยถิ่นเหนือและไทยถิ่นอีสานมีเพียงสัญลักษณ์เดียว คือ ☆

4. สำหรับหมู่บ้านที่มีปัญหา ซึ่งไม่สามารถตัดสินใจว่าพูดภาษาอะไร จะใช้สัญลักษณ์

? แสดง

แผนที่กรมการจังหวัดสุโขทัย
มาตราส่วน 1 : 1,000,000

